

τὸ συναίσθημα τοῦτο, ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ὠρισμένων καθηκόντων ἀπορρεόντων ἐκ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ λειτουργήματος. Εὐχάριστος εἶναι ἡ διαπίστωσις, ὅτι οὐδεὶς καὶ οὐδὲν ὥχλησε τὴν Ἀκαδημίαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς. Δὲν ἠτύχησα βεβαίως, οὐδὲ τοῦτο εἶναι εὐκολον, νὰ ἴδω ἐπιλυόμενα πάντα τὰ ἐκκρεμῇ ζητήματα τῆς Ἀκαδημίας. Εὐχομαι, ὅπως ὁ διάδοχός μου καὶ τὸ παρὸν ἔτος ἀποβῶσιν εὐτυχέστερα εἰς πᾶν ζήτημα μέλλον νὰ προαγάγῃ τὰς δραστηριότητας τοῦ ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Χώρας.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

κ. ΓΡΗΓ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ἀναλαμβάνων σήμερον ἐπισήμως τὴν Προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος 1972, πρῶτιστον πάντων καθῆκον ἐπιτελῶ, εὐχαριστῶν τοὺς ἀξιολύτους ἀλλὰ καὶ ἀγαπητοὺς συναδέλφους πὺν μοῦ ἀνέθεσαν τὸ λειτουργήμα τοῦτο, διὰ τῆς ἐκλογῆς μου ὡς Ἀντιπροέδρου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ὀλομελείας τοῦ Σώματος τὴν 15ην Δεκεμβρίου 1970. Δὲν παριστάμην, ὡς ἴσως ἐνθυμεῖσθε, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς μου καὶ διὰ τοῦτο δὲν μοῦ εἶχε μέχρι σήμερον δοθῇ ἡ εὐκαιρία τῆς ἐκφράσεως τῶν ἐνδεδειγμένων εὐχαριστιῶν διὰ τὴν προσγενομένην τιμὴν.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης θερμῶς τὸν προκατόχόν μου Πρόεδρον διὰ τὸ 1971 ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Μαρινᾶτον διὰ τοὺς φιλόφρονες λόγους του.

Ὁ κ. Μαρινᾶτος, ἐπιστήμων διεθνοῦς ἀκτινοβολίας καὶ ἀναγνωρίσεως ἐτίμησε τὴν προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας, παραδίδων δὲ σήμερον εἰς ἐμὲ ταύτην καθιστᾷ ἔτι μεγαλυτέραν τὴν προσγενομένην μοι τιμὴν.

Ἄλλ' ἂν ἡ τιμὴ εἶναι μεγάλη, τὸ λειτουργήμα εἶναι βαρὺ. Εἶναι διακονία εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Πατρίδος. Καὶ σοφώτατα ὁ νομοθέτης κατέστησε καὶ διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐνιαύσιον τὴν διάρκειάν του. Βεβαίως ὑπάρχει καὶ ὁ ἐπίσης σοβαρὸς, σοβαρώτερος μάλιστα ἴσως, λόγος τῆς ἀνάγκης τῆς ἐναλλαγῆς τῶν φορέων τῶν λειτουργημάτων, ἰδίως εἰς τὴν χώραν εἰς τὴν ὁποίαν κυριαρχεῖ — καὶ ὀρθῶς — καὶ πρέπει νὰ κυριαρχῇ, καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ μηνύματος τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ δίδαγμα πὺν μᾶς κατέλιπαν, καὶ ὁ Ἰσοκράτης μὲ τὸν Πανηγυρικὸν του αἶνον καὶ ὁ Περικλῆς μὲ τὸν Ἐπιτάφιόν του διὰ τὸ φεγγοβόλημα τοῦ παραδείγματος της. Εἰς ἄλλας Ἀκαδημίας ὑπάρχουν θέσεις ἰσοβίων ὀργάνων. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς Ἀκαδημίας αὐτοκρατορικῆς καταγωγῆς. Εἰς τὴν ἰδικήν μας Ἀκαδημίαν, δὲν ὑπάρχουν. Ο ὅ τ ε π ρ έ π ε ι νὰ ὑπάρχουν. Διότι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἔχει δημοκρατικὴν τὴν προέ-

λευσιν. Ἰδρύθη μὲν τὸ πρῶτον ἐπὶ καθεστῶτος μεταβατικοῦ, τὸ 1926, ἀπέκτησε ὁμως νομικὴν κατασφάλισιν διὰ τοῦ νόμου 4398, ψηφισθέντος τὸ 1929 κατὰ τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Δημοκρατικοῦ Συντάγματος τοῦ 1927 ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας. Οὔτε ἔχει ἡ Ἀκαδημία μέλη μὴ δυνάμενα νὰ βαστάσουν τὸ βάρος ἢ νὰ διεκδικήσουν, ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιθυμοῦν, τὴν τιμὴν ὄλων τῶν ἀξιομάτων αὐτῆς. Ὅχι μόνον τὸ αἶσθημα τῆς ισότητος, τὸ ὁποῖον ἔλεγε ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος, πρὸ ἐνὸς περίπου αἰῶνος εἰς τὸν περίφημον περὶ Βασιλείας λόγον του εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι εἶναι εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπικρατέστερον καὶ αὐτοῦ τοῦ βαθυτάτου αἰσθήματος τῆς ἐλευθερίας, ἐπιβάλλει τὴν ἐναλλαγὴν. Ἀλλὰ καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ ιδιουσυστάσις τῆς Ἀκαδημίας ὡς τοῦ Ἰδρύματος, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται καὶ πρὲς νὰ περιλαμβάνεται πᾶν ὅ,τι ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ πατρίς μας εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Ἀρετῆς, ἐπιτάσσει τὴν χρησιμοποίησιν ὄλων τῶν ἐντεταγμένων εἰς τὸ Ἰδρυμα δυνάμεων καὶ τὴν ἀνάλωσιν των ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον καθορίζει ὁ νόμος. Διὰ τοῦτο οὐδόλως πρέπει νὰ ἀσχάλλουν οἱ ἐκάστοτε πρόεδροι διὰ τὸ βραχὺ τῆς διαρκείας τοῦ λειτουργήματος. Εἶναι τὸ ἔτος ἀρκετὸν διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν παράδοσιν καὶ νὰ τὴν κατευθύνουν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν ἐνδεδειγμένων καινοτομιῶν.

Αὐτῆς τῆς πραγματικότητος θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου λειτουργὸν καὶ ὑπηρέτην. Γνωρίζω ὅτι μὲ τὴν ἀπόλυτον συνεργασίαν τοῦ Προεδρείου, τῆς Συγκλήτου καὶ τῆς Ὀλομελείας, ἄνευ τῆς ἀδελφικῆς καὶ συναδελφικῆς συμπαραστάσεως τῶν ὁποίων οὐδὲν ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν δέον γενέσθαι, ἡμπορεῖ ὁ πρόεδρος νὰ συνδέσῃ τὸ παρελθὸν μὲ τὸ μέλλον, ἰδίως εἰς μίαν ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ πάντα μεταβάλλονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ μεγίστη εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς συνεχοῦς προσαρμογῆς. Χωρὶς καμμίαν ἀκρότητα καὶ καμμίαν σπονδὴν. Χωρὶς καμμίαν megalomaniam reformatariam ἀλλὰ καὶ κανένα immobilismus beatus, διὰ νὰ χρησιμοποιήσω τοὺς διαμορφουμένους κοινωνικο-ιατρικοὺς νεολογισμούς, ἡμπορεῖ, εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ ἰδίως τῆς ἐθνικῆς, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ὁποίας κινοῦνται τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας, ἡμπορεῖ λέγω νὰ συνδεθῇ τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρὸν καὶ νὰ προπαρασκευασθῇ ἔτσι τὸ μέλλον. Ἐνα μέλλον καλύτερον δι' ὅλον τὸ Ἔθνος, ἰδίως ὁμως εἰς τὸν τομέα διὰ τὸν ὁποῖον καὶ μόνον δικαιούμεθα, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεούμεθα, ὡς μέλη τῆς Ἀκαδημίας, νὰ ἔχωμεν τὸ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον.

Καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας εἶναι μέγα. Δὲν συμπίπτει μὲ τὸ ἔργον ἄλλων ἐθνικῶν ὀργανισμῶν ἢ ὀργάνων.

Τὰ πανεπιστήμια, π. χ., ἔχουν ὡς ἀποστολὴν βασικὴν τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς ἁνωτάτην στάθμην καὶ ἔχουν ὡς κυρίαν μέθοδον τὴν διδασκαλίαν. Δι'

αὐτῆς οἱ λειτουργοὶ των κατέρχονται πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐκκόλαψιν ἐπιλέκτους καὶ ἐπιχειροῦν νὰ τοὺς χειραγωγήσουν εἰς τὸν ἀνάντη δρόμον τῆς ἐπιστήμης.

Τὰ δικαστήρια ἔχουν ὡς ἀποστολὴν τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης μὲ τὴν ὀπτικὴν μὲν τῆς διατηρήσεως τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας μέσα εἰς τὸ πλέγμα τῶν συνεχῶς μεταβαλλομένων κοινωνικῶν συνθηκῶν, χωρὶς ὅμως παρεμβάσεις εἰς τὴν αὐτοτέλειαν ἄλλων ἰδρυμάτων καὶ μὲ τὴν ἐπιδίωξιν ὅπως αἱ ἀποφάσεις των συμφωνοῦν μὲ τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν τῆς ἐποχῆς των καὶ μὴ δημιουργοῦν ἀναταραχάς. Μέθοδός των εἶναι ἡ ἐπιταγή, ὅμως σύμφωνος μὲ τὸ περὶ δικαίου αἶσθημα τῆς κοινωνίας.

Τὰ πολιτικὰ σώματα ἀποβλέπουν εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου του, ὑπὸ εὐρυτάτην ἔννοιαν, πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν, μὲ τὴν μέθοδον τοῦ διαλόγου. Διαλόγου στηριζομένου εἰς ἰσορροπίαν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων.

Ἡ Ἀκαδημία δὲν ἔχει, οὔτε ὁμοιότητα οὔτε ἐξάρτησιν ἀπὸ τὰ πανεπιστήμια, τὰ δικαστήρια ἢ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Ἐχει τὴν ἀποστολὴν τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἔχει ὡς μεθόδους τὴν ἔρευναν, ἀτομικὴν καὶ συλλογικὴν, τὴν διμιοῦργίαν καὶ τὴν συζήτησιν. Συζήτησιν ὄχι πρὸς διαφώτισιν τῶν πολλῶν ἢ διδασκαλίαν των, ἀλλὰ πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς καλλιτεχνικῆς στάθμης τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ πρὸς ἀναδίφησιν τοῦ βάθους τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος καὶ παροχῆς διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ ἔργον τοῦτο, τῶν θεμελίων νέων δημιουργιῶν διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους. Ἐχει ἀκόμη ἡ Ἀκαδημία τὸ ἔργον τῆς προβολῆς τῆς κληρονομίας τοῦ ἐνδόξου πολιτιστικοῦ μας παρελθόντος καὶ τῶν δημιουργημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἀρχαίων, μεσαιωνικῶν, νεωτέρων καὶ συγχρόνων. Ἀλλ' ἐν ταῦτῳ, καὶ τὴν ἐπαφὴν μὲ τὰς ξένας Ἀκαδημίας καὶ τὴν συνεχῆ μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίαν καὶ συζήτησιν. Ἐκπροσωπεῖ τὸ αἰώνιον ἑλληνικὸν πνεῦμα, καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν του προβολήν.

Τὸ ἔργον της τοῦτο ἡ Ἀκαδημία προσεπάθησε πάντοτε νὰ τὸ ἐξυπηρετήσῃ μὲ διαφορετικά, φυσικὰ ὅπως ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, φάσματα ἐπιτυχίας, ἀλλὰ πάντοτε μὲ συνέχειαν καὶ μὲ ἐπιμονήν. Τὰ Κέντρα Ἐρεῖνης αὐτῆς παρέσχον ἔργον μέγα. Καὶ αἱ ἐκδόσεις καὶ αἱ ἀνακρινώσεις τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἐπίσης. Ἐλπίζω ὅτι μέχρι τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν γένει δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας εἰς ἔκθεσιν ποὺ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν, χάρις κυρίως εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ πρὸ διετίας προέδρου, συναδέλφου κ. Λεωνίδα Ζέρβα, αἰθουσαν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀεί-

μνηστος Παναγιώτης Πουλίτσας έχαρακτήρισε τὸ 1957, ἀναλαμβάνων τὴν προεδρίαν, ὡς τὴν ὥραιότεραν αἰθουσαν τῶν Ἀθηνῶν. Θὰ ἔλεγα καὶ τῶν Βαλκανίων. Καὶ θὰ ἐνόμιζα ἐπίσης, ὅτι ἡ αἴθουσα αὕτη διαρρυθμιζομένη καταλλήλως θὰ ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἀκαδημίας ἀλλὰ καὶ τῶν Τάξεων, ὡς ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἀείμνηστος Πρόεδρος προέβλεπε. Ἐγραφα ἤδη εἰς τὸν Ἀναπληρωτὴν Γεν. Γραμματέα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν κ. Κωνσταντῖνον Σταυρόπουλον, ζητῶν νὰ στείλῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὰ σχέδια τῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Διεθνoῦς αὐτοῦ Ὁργανισμοῦ, διὰ νὰ ἐξετασθῇ ἡ δυνατότης χρησιμοποίησεως αὐτῶν διὰ τὴν ἐκπόνησιν σχεδίων καταλλήλων διαρρυθμίσεων.

Μία ἐκ τῶν πρώτων δὲ πράξεών μου ὡς Προέδρου θὰ εἶναι ἡ συγκρότησις Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν μελέτην τοῦ θέματος. Ἡ ἰδία Ἐπιτροπὴ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μελετήσῃ καὶ ἄλλην παλαιὰν ὑπόδειξιν τοῦ μακαρίτου Πουλίτσα περὶ αὐτοτελῶν δημοσίων συνεδριῶν τῶν Τάξεων εἰς τὰς ὁποίας διακεκριμένοι ἐπιστήμονες, Ἕλληνες καὶ ξένοι, νὰ προβαίνουν εἰς ἀνακοινώσεις, ἐπακολουθοῦσης συζητήσεως, μεταξὺ ὧν μόνον τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας. Διότι πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ μέθοδος, διὰ τῆς ὁποίας πρέπει ἡ Ἀκαδημία νὰ ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν της, ἡ ἐπιστημονικὴ συζήτησις, δὲν προωθήθη ἄχρι τοῦ νῦν ἐπαρκῶς. Ἐχοντες οἱ πλεῖστοι πανεπιστημιακὴν προέλευσιν εἴμεθα ἐπιρρεπεῖς, μᾶλλον εἰς τὴν διδασκαλίαν παρὰ εἰς τὴν συζήτησιν. Ἐν τούτοις, πρέπει νὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῶν συνθητῶν μας. Δὲν εἶναι ἡ Ἀκαδημία, οὔτε συνέχεια οὔτε ἀπαραίτητος συνέπεια τῆς καθηγητικῆς μας ιδιότητος, οὔτε ἡ καθηγεσία εἶναι προϋπόθεσις δι' ὅ,τιδήποτε. Διὰ τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιδιώξωμεν νὰ καθιερώσωμεν διαδικασίαν ἐπιτρέπουσαν ὅπως, ὅχι μόνον αἱ σύντομοι ἀνακοινώσεις τῶν συναδέλφων κατὰ τὰς τακτικὰς συνεδρίας, ἀλλὰ καὶ αἱ μακρότεραι ὁμιλίας εἰς τὰς ἐκτάκτους συνεδρίας νὰ ἀκολουθοῦνται ἀπὸ συζήτησιν. Καὶ ἡ ἐπιδίωξις αὕτη θὰ εἶναι ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς πού ἀνέφερα.

Ἐπειδὴ ὠμίλησα περὶ τῶν Κέντρων Ἑρευνῶν, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀνακινήσω δύο ζητήματα. Τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι τὰ ὑπάρχοντα Κέντρα, ἐργαζόμενα ἐπιμελῶς, δὲν καλύπτουν ὁλόκληρον τὴν ἐρευνητικὴν δραστηριότητα τὴν ὁποίαν συνδέει μὲ τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ κοινωνικὴ συνείδησις τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Διότι, ὅπως συμβαίνει συνήθως εἰς τὸν τόπον μας, ἀντὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ ὁλοκληρώσωμεν ἓν Ἰδρυμα κατανέμομεν τὸ ἔργον του πολλάκις, διὰ λόγους οὐχὶ πάντοτε ὑστεροβούλους, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ θὰ ἔλεγα καὶ δικαιολογημένους, εἰς πολλὰ αὐτοτελῆ παραρτήματα. Ἐτσι ἐδημιουργήθη τὸ Βασιλικόν, ἄλλοτε, καὶ ἤδη Ἐθνικόν Ἰδρυμα Ἑρευνῶν. Δὲν θὰ ἔπρεπε καὶ τὸ ἴδρυμα τοῦτο νὰ τελῇ ὑπὸ ἀμεσωτέραν ἐποπτείαν τῆς Ἀκαδημίας, ἂν μὴ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτήν; Τὸ Ἰδρυμα Κώστα καὶ Ἑλένης Οὐράνη τὸ ὁποῖον ἡ ἀείμνηστος συνάδελφός μας προέβλεψε

·διά τῆς διαθήκης τῆς νὰ ἰδρυθῇ, μερίμνη τῆς Ἀκαδημίας, δὲν πρέπει νὰ ἔχη στενότερον δεσμόν μὲ αὐτήν, ἐπιλυομένων τῶν ἐκ τῆς διαθήκης διαφαινομένων ὅτι θὰ δημιουργηθοῦν ζητημάτων ; Δὲν θὰ ἔπρεπε τέλος νὰ ὑπάρχῃ ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον, αὐτό, διεύθυνσιν τῆς Ἀκαδημίας, Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, ἀνάλογον μὲ τὰ Κέντρα Ἑρευνῶν, ἀλλὰ μὲ ὠλοκληρωμένην ἀπολύτως ἐπιστημονικὴν δομὴν ; Τί ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἡμπορεῖ νὰ γίνη ;

Τὸ δεύτερον θέμα, τὸ σχετικὸν μὲ τὰ Κέντρα Ἑρευνῶν, ἀναφέρεται εἰς τὴν στενότητα χώρου καὶ ἀκόμη καὶ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ ποὺ τὰ χαρακτηρίζει. Εὐτυχῶς διὰ τῆς ὑπογραφείσης, κατὰ Δεκέμβριον 1971, συμβάσεως μὲ τὴν Ἑθνικὴν Κτηματικὴν Τράπεζαν προβλέπεται ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ κτήματος Λαμπαδαρίου ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ. Θὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὰ ἀρμόδια ὄργανα τῆς Ἀκαδημίας νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ ἀφίερωσις ὁλοκλήρου τῆς νέας οἰκοδομῆς εἰς τὰ Κέντρα Ἑρευνῶν, καταρτιζομένων ἐκ τῶν προτέρων τῶν σχεδίων διὰ τὸν προορισμὸν τοῦτον, εἰς τρόπον ὥστε, τὰ μὲν Κέντρα νὰ μεταφερθοῦν ὅλα, εἰ δυνατόν, ἐν καιρῷ ἐκεῖ, τὸ δὲ κτήριο τῆς ὁδοῦ Ἀναγνωστοπούλου, τὸ ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ κληροδοτηθέντος κτήματος τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Οἰκονόμου, νὰ διατεθῇ κατὰ ἐπωφελέστερον οἰκονομικῶς τρόπον, ἐν τῷ πλαισίῳ πάντως τῶν δυνατοτήτων τῆς διατάξεως τελευταίας βουλήσεως τοῦ ἀνδρός.

Μακρὸς ὑπῆρξεν ἤδη ὁ λόγος μου. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ τὸν τερματίσω χωρὶς νὰ ἀναφερθῶ εἰς τὸ ἀδοκήτως προκῦψαν ἔκ τινος ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας τὸ παρελθὸν ἔτος, θέμα.

Κατόπιν προσφυγῆς ἀποτυχόντος ὑποψηφίου εἰς ἔδραν τῆς Ἀκαδημίας, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφάνθη μετὰ πολλὰς δικονομικὰς περιπλανήσεις, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1362'71 ἀποφάσεώς του, ὅτι τὸ Διάταγμα τῆς 26.4/7.5.1932 τὸ τροποποιῆσαν τὸν ὁργανικὸν νόμον τῆς Ἀκαδημίας ὡς πρὸς τὸν τρόπον ὑπολογισμοῦ τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πλειοψηφίας ἔπασχεν τυπικὴν ἀκυρότητα διότι δὲν ἔτυχεν, ἐν καιρῷ, τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Συνεπῶς, ἔδει νὰ ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐκλογὰς ὁ βασικὸς νόμος 4398 τοῦ 1929 καὶ ὅχι τὸ τροποποιῆσαν τοῦτον διάταγμα τοῦ 1932.

Ἡ Ἀκαδημία καθ' ἣν εἶχεν ὑποχρέωσιν ἐφήρμοσεν ἀμέσως καὶ θὰ ἐφαρμόσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους, οἵτινες κατοχυρώνουν τὴν ἀπόλυτον ἰσχὺν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Δικαστηρίου. Ἡμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν οἰανδήποτε γνώμην περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὑποχρεούμεθα ὅμως νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν. Οὕτω ἡ Ἀκαδημία προέβη εἰς ἐκλογὰς βάσει τοῦ νόμου 4398, ἐρμηνεύσασα καταλλήλως

τὰ ἐκ τῆς διατυπώσεως αὐτοῦ διαπιστωθέντα κενά. Καὶ ἀπεδείχθη ὅτι, καὶ ἐφαρμόσιμος καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος 4398.

Δὲν εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ παρέλθωμεν ἄνευ σχολίου τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Δικαστηρίου.

Διότι π ρ ὠ τ ο ν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσιωπηθῇ ὅτι καθ' ὃν χρόνον νομοτύπως κατὰ τὸ ἄρθρον 113 τοῦ νόμου 4398 προεκλήθη τὸ Διάταγμα τῆς 26.4/7.5.1932, Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἦτο ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Ρακτιβάν, ὅστις βέβαια θὰ ἐγνώριζεν ἂν ἀπητεῖτο ἐπεξεργασία τοῦ Διατάγματος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Διὰ νὰ μὴ προβῇ εἰς τὴν εἰσαγωγήν του πρὸς ἐξέτασιν ἢ νὰ μὴ ζητήσῃ, ὡς γίνεται συνήθως, τὸν καθορισμὸν προθεσμίας πρὸς ἐπεξεργασίαν, ἥς παρερχομένης ἀπράκτου εἶναι ἄχρηστος ἡ ἐπεξεργασία, τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ἄλλωστε δὲν εἶναι ὡς γνωστὸν ὑποχρεωτικόν, ἔκρινεν προφανῶς ὅτι τοιαύτη ἐπεξεργασία δὲν ἀπητεῖτο διότι τὸ διάταγμα δὲν ὑπῆγετο εἰς τὰ κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1927 ὑποχρεωτικῶς ὑποβαλλόμενα πρὸς ἐπεξεργασίαν, διατάγματα. Πράγματι δὲ ἐπὶ μακρὸν ὑπῆρξαν ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ ἂν εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν κανονιστικῶν ἢ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, διαταγμάτων, ὑπῆγοντο καὶ τὰ κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου ἐκδιδόμενα.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἦτο ἀδύνατον νὰ ἡγνῶει τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῆς Ἀκαδημίας καθ' ἣν :

«Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἔχει ἰδίαν νομικὴν προσωπικότητα, ἰδίαν περιουσίαν καὶ ἰκανότητα πρὸς τὸ κληρονομεῖν· εἶναι ἀ ν ε ξ ά ρ τ η τ ο ς καὶ ἀ ν ε ξ έ λ ε γ κ τ ο ς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῆς καὶ ἐ π ι κ ο ι ν ω ν ε ῖ πρὸς τὸ Κράτος διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως».

Οὕτε τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 44 καθ' ἣν :

«Ἡ Ἀκαδημία προηγεῖται τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ πάσης ἄλλης ὁμοιοβάθμου Ἀρχῆς» καὶ συνεπῶς, παρὰ τὴν ἀντίθετον γενικὴν διάταξιν, καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὅπερ δὲν ὑφίστατο κατὰ τὴν θέσπισιν τοῦ ὀργανικοῦ τῆς νόμου.

Καὶ βέβαια, αἱ διατάξεις αὗται δὲν σημαίνουν ὅτι ἡ Ἀκαδημία δικαιούται νὰ μὴ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον, σημαίνουν ὅμως ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Ἀκαδημία ἐφῆρμωσε ἐν σ υ ν ν ε ἰ δ ῆ σ ε ι δι κ α ί ο υ ἐπὶ 40 σχεδὸν ἔτη καὶ μὴ ἀντιλέγοντος οὐδενός, οὐδὲ τῶν προέδρων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας—μελῶν αὐτῆς, ὡς οἱ μακαρίζεται Ρακτιβάν καὶ Πουλίτσας καὶ ἥδη ὁ κ. Στασινόπουλος, καὶ καθηγητῶν ὡς οἱ Τριανταφυλλόπουλος, Μπαλῆς κλπ.—διότι οὐδεὶς ποτε ἀμφέβαλε περὶ τοῦ κύρους τοῦ διατάγματος τοῦ 1932—ἡ αὐτοκάβαλος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἐφεύρεσις ἀκυρότητος ἐπιτρέπει τὴν σκέψιν ὅτι ὠδηγήθη εἰς

ἀνεπίτρεπτα ὄρια ἢ ἀμφισβητουμένη παγκοσμίως ἀρχὴ τῆς «Κυβερνήσεως τῶν Δικαστῶν» ἢ ὅποια εἶναι δύσκολον νὰ συμβιβασθῇ καὶ μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς διακρίσεως τῶν λειτουργιῶν τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἱεραρχίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν οὐσίαν τῆς Δημοκρατίας, οἵασδήποτε δὲ μορφῆς.

Τοῖς, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀδικαιολογῆτως ἐσκανδάλισεν ποικίλους ἐνδιαφερομένους, προθύμους εἰς σκανδαλοθηρίαν, ἐπιζητήσαντας — εἶναι σὺνθητες, παγκοσμίως δέ, τὸ φαινόμενον — τὴν δημιουργίαν θορόβου. Καὶ οἱ ἄκρῳ δακτύλῳ γενεσάμενοι τῆς νομικῆς ἐπιστήμης γνωρίζουν ἐν τούτοις ὅτι οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς Ἀκαδημίας ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἡ ἰσχὺς της δὲν ἐπεκτείνεται πέραν τῶν διαδίκων, δηλαδὴ ἐν προκειμένῳ τοῦ ἀτυχήσαντος καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων προστασίας τῶν συμφερόντων του, ὑποψηφίου.

Ἡ Ἀκαδημία θὰ συνεχίσῃ ἐφαρμόζουσα τὸν νόμον 4398, πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῶν κ.κ. συναδέλφων θὰ προβῶμεν εἰς ἄμεσον ἔκδοσιν τῆς νομοθεσίας τῆς διεπούσης τὴν Ἀκαδημίαν μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Συνεστήθη ἐξ ἄλλου καὶ θὰ ἀνασυγκροτηθῇ, διότι δὲν ἤρχισε τὰς ἐργασίας της ἀκόμῃ, ἐπιτροπὴ ἀναζητήσεως τῶν τροποποιήσεων τὰς ὁποίας ἡ πείρα κατέδειξεν χρησίμους ἵνα αὐταί, ἀκολουθοῦσαι ἐν καιρῷ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 113 τοῦ Ν. 4398/29, μόνον συμβιβαζομένην μὲ τὴν αὐτοτέλειαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀκαδημίας, τύχουν τῆς ἐγκρίσεως τῆς Πολιτείας διὰ τὸ μέλλον.

Ὑπάρχει ὁμως καὶ ἐν ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον δὲν δικαιῶμαι νὰ μὴ ἀνακινήσω. Διότι βεβαίως ὑπάρχουν πολλὰ θέματα καθαρῶς διοικητικά, διὰ τὰ ὅποια ὁ Πρόεδρος δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα. Ταῦτα, ἀναφερόμενα κυρίως εἰς τὸ προσωπικὸν καὶ τοὺς χώρους δὲν εἶναι τοῦ παρόντος, οὔτε ἰδικόν μου κυρίως ἔργον.

Ἐπίσης ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς σημερινῆς ὁμιλίας τὸ θέμα τῆς ἐνημερώσεως τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας. Δὲν δύναμαι φεῦ! νὰ ἐπαναλάβω — ἴσως μετὰ ἐν ἔτος τὸ ἐπιτύχω — τὴν φράσιν τοῦ σεβαστοῦ μας συναδέλφου κ. Ἰωακείμογλου ὅστις παραδίδων τὴν προεδρίαν τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1956 ἐδήλου ὅτι εἶχεν ἤδη ἐκτυπωθῇ ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν τῆς πρώτης ἐξαμηνίας τοῦ 1955. Ἡ καθυστέρησις εἶναι μεγάλη, παρὰ τὰς ἀόκνους προσπάθειάς τῆς Ὑπηρεσίας Δημοσιευμάτων καὶ τοῦ φίλου συναδέλφου, Γραμματέως αὐτῶν. Καὶ ἡ ζημία διὰ τὸ κῶρος τοῦ Ἰδρύματος ἐπίσης.

Ὅ,τι ὁμως πρέπει νὰ εἶπω εἶναι ὅτι κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ Ἀκαδημία βραδυπορεῖ εἰς τὴν ἐκλογὴν τακτικῶν καὶ ἀντεπιστελλόντων μελῶν. Βεβαίως οὔτε

ἔδρῳ ὥρισμένοι ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, διότι ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν δὲν εἵμεθα Πανεπιστήμιον, οὔτε ἡ ἀνάγκη τῆς πληρώσεως ὥρισμένων ἀναγκῶν διδασκαλίας, ὥστε νὰ γίνηται προσφυγὴ καὶ εἰς ἡσσονας δυνάμεις τοῦ τόπου. Οὔτε εἶναι νοητόν, οὔτε παραδεκτόν νὰ ἰδρυθοῦν ἔδρῳ ἐξ ἐπιταγῆς.

Δὲν ὑπάρχουν ὅμως πρῶται δυνάμεις, αἱ μόναι ποὺ ἡμποροῦν νὰ κρούσουν τὴν θύραν μας; Διότι βεβαίως ἡ αἵτησίς των εἶναι, κατὰ τὴν παράδοσίν μας, ἡ ὁποία καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ τηρηθῇ, ἀπαραίτητος. Ἄς ἐπιδοθῶμεν μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἀντικειμενικὴν ἔρευναν τοῦ θέματος, ἀπορρίπτοντες τὸ ἀνθρώπινον αἴσθημα τοῦ μυθριδατισμοῦ ποὺ ἐνδεχομένως ἡμπορεῖ νὰ ἀλώσῃ, λόγῳ ποικίλων περιστάσεων, καὶ — διατί νὰ τὸ κρύψωμεν; — λόγῳ τῶν συχνῶν καθυστερήσεων τῆς Πολιτείας νὰ κυρώσῃ τὰς ἐκλογάς μας. Καὶ ὅς πιστεύσωμεν εἰς τὸ μέλλον τοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ ἴδῃ εἰς τὸν βίον του πολλὰς μεταβολὰς εἰς τὴν ἐθνικὴν ζωὴν, αὐτὸ ὅμως θὰ μείνῃ αἰωνίως, διὰ νὰ ὑπενθυμίξῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὁ Θεῖος Πλάτων ἔσπειρεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐλευθερίας τὸν σπόρον τῆς προόδου καὶ τῆς λογικῆς. Διότι, ὅπως λέγει ὁ Kant, ἡ πρόοδος στηρίζεται εἰς τὴν λογικὴν. Καὶ ἡ λογικὴ εἶναι κόρη τῆς ἐλευθερίας!